

De muis die brulde.

“De avond van de drie cinema’s” OF “De te hete vrouwtjesmuis die brulde in de eeuwig zingende bossen.”

Tot KORTVERHAAL verwerkt fragment uit mijn ROMAN “Er~~z~~atZZoon”

door Pierre CUYPERS

Een brief gedateerd op 22 juni 1960 vanuit de cadettenschool van Laken door bevelhebber kolonel Devos, die ook de Lierse cadettenschool onder zijn bevoegdheid had, naar mijn ouders gestuurd, berichtte over een uitgebreid programma van leerrijke en opvoedende geleide bezoeken en uitstappen voor de leerlingen van de tweede en derde klassen van beide scholen en dit bij het einde van het schooljaar 1959/1960.

Voor de onderafdeling Lier omvatte het programma een bezoek aan:

- Antwerpen met een havenrondvaart;
- een militaire luchthaven;
- het planetarium te Brussel;
- Ford motor Cie te Antwerpen;
- de Dierentuin en aan de installatie van de Gazet van Antwerpen; en verder nog naargelang de klas: triëringscentrum der posterijen, geschiedkundig museum te Brussel, Rivierenhof en Sterckshof te Antwerpen, een sigarenfabriek.

De belangrijkste reden waarom deze brief geschreven was en naar onze ouders gestuurd, bestond erin dat er een deelname in de kosten werd gevraagd van 40 F per cadet, omdat het voor de school een ernstig probleem stelde dit programma volledig alleen te bekostigen. Ook na de tussenkomst van de Koninklijke Maatschappij der gewezen Troepskinderen, Pupillen en Cadetten van het leger bleek er niet voldoende geld.

Die bijdrage vormde op zichzelf natuurlijk geen probleem. Behalve voor mijn klasgenoot cadet Florent Stickens en ik, leerlingen van de derde Wetenschappelijke A aan de Koninklijke Cadettenschool, afdeling Lier. Wij hadden wel ons steentje bijgedragen, maar we mochten toch niet mee op bezoek, noch op uitstap. Neen, wij moesten in principe heel de tijd in de kazerne blijven rondlopen en dit zonder dat we eerst voor kapitein Waer of luitenant-kolonel Bastijns waren verschenen voor bestraffing, terwijl we vreesden oneervol uit de school gewezen te worden voor onze eigenaardige misdaad. Want ik had mijn tafeloverste korporaalcadet Dieter Christof, leerling van de tweede Wetenschappelijke, ingelicht over de ware toedracht van ons misdrijf en volgens hem draaide de bevelhebber van de school er zijn hand niet voor om om iemand van de derde buiten te smijten voor zulk soort vergrijp! Oneervolle uitwijzing! Nochtans, zoals gewoonlijk, met Florent en ik, was alles de schuld van verkeerd uitgedraaide goede bedoelingen. Hierna volgt de beschrijving van onze “misdaden”.

Binnen het kader van de geplande eindschooljaarsactiviteiten, maar daaraan voorafgaand, mochten we buiten de kazerne een film gaan bekijken. De eerste avond na de examens

trokken we met de andere cadetten in groep en vergezeld en bewaakt door onderofficieren naar de katholieke cinema Renova gelegen in het smalle gedeelte van de Lierse Antwerpsestraat, de uitverkoren filmzaal voor de cadettenschool, om er de zwart-wit vertoning te gaan bijwonen van "De muis die brulde", de verfilming door Columbia-National van de bestseller van de Ierse schrijver Leonard Wibberley met Peter Sellers in de hoofdrol. Een Prisma-pocketuitgave uit 1955 door uitgeverij Het Spectrum van het boek heb ik later met veel plezier gelezen: een oorlogsklucht met als ondertitels op de voorpagina "Maliënkolders op Broadway" en "Invasie van Amerika door het kleinste land ter wereld". (oorspronkelijke titel: "The mouse that roared").

Om in de voornoemde cinema te geraken, moesten we eerst door het brede deel van de geciteerde Antwerpsestraat passeren voorbij een andere cinema tegenover het door ons gebruikte voetpad, namelijk "Eldorado", waar achter verleidelijk verlichte uitstalraampjes volop blootachtige reclamefoto's waren uitgesteld en ook sensuele affiches voor de zogezegde "seks"film "Too hot to handle". Helaas kleefden in 1960 nog papiertjes voor blote filmborsten en andere bezienswaardige attributen, wat nog meer onze al dan niet gezonde nieuwsgierigheid opwekte en prikkelde. Wij werden aangemaand vlugger op te rukken en dat met afgewende ogen ter bescherming van ons zieleheil. Stickens en ik wierpen een blik van wulpsse verstandhouding naar elkaar en ik knipoogde naar hem.

Eens in de bovenzaal van cinema Renova had ik geen zin meer ik een klucht, maar wel in die in cinema Eldorado te bewonderen te-heet-om-te-behandelendametjes. Het licht werd gedoofd en ik fluisterde tegen Stickens die naast me zat: "We doen alsof we naar het toilet gaan en we muizen eruit naar de muizen die niet brullen, meer bepaald in de Eldorado, en we komen tijdig terug naar hier." Tussen haken, vele jaren later heb ik "De muis die brulde" volledig kunnen bekijken op TV. Hij was akkoord en met een kleine tussenpoos, trokken we ieder zo onopvallend mogelijk, muisstil om de brullende muis niet te storen, zogezegd naar de toiletten op het gelijkvloers en vandaar naar buiten. Ik merkte nog wel dat chef Van Camp –alweer hij - de eeuwige kampbewaker ! - (was hij het niet die het antijoodse boek "Mein Kampf" had gepleegd of was dat een zekere Dolf,) – ons achterdochtig aankeek, maar schonk daar verder geen aandacht aan. Hij kwam ons in ieder geval niet nagelopen voor zover ik dat kon vaststellen.

En wij vol zwier op "seks"avontuur naar de Eldorado, naar de film van onze "gouden" verwachtingen. De loketbediende bekeek ons eens scheef en vroeg argwanend: "Ik bemoei me er niet mee, maar is hier zojuist geen groep cadetten voorbijgekomen aan de overkant en maken jullie daar geen deel van uit?" Ik liet Stickens het woord voeren die antwoordde dat we van de school naar de film mochten, omdat de examens voorbij waren, om het even naar welke film. De Eldoradoman haalde onverschillig zijn schouders op, gromde iets van "... niet verantwoordelijk ..." (Wie? Hij? Wij?) en verkocht ons twee kaartjes en wij met een broek vol nieuwsgierige goesting de zaal binnen. Op dat moment bleek de voorfilm al begonnen,

maar ik kan me echt niet meer herinneren waarover die handelde. Alleen dat het geen seksfilm was.

Pauze. Ik vond dat het al tamelijk laat werd. "Spelen ze in de Renova ook twee films?" vroeg Stickens aarzelend. "Hopelijk wel. Anders zouden we kunnen te laat komen. Maar weet je wat. We zullen deze film maar half uitkijken en dan in loopspas naar onze groep terugkeren!" De voor ons beruchte film begon eindelijk en wij maar gapen naar de wiegende blote borsten en de deinende blote kontjes. Meer werd er in die tijd niet vertoond, maar voor ons voldeed dit al ruimschoots. Van deze hoofdfilm herinner ik me evenmin de eigenlijke inhoud. Plots verscheen "The End" op het scherm. We sprongen geschrokken recht van onze houten zitbanken en maakten dat we buitenstonden. Door ons te vergapen aan de te hete dametjes hadden we de tijd uit het oog verloren en dan hadden we nog niet eens één enkele muis gezien. Noch een blote, noch een brullende, zoals in cinema Renova en dit ondanks de verdoken reclame "Personen onder de 18 jaar streng geweigerd. Paspoorten zullen gevraagd worden". In loopspas naar cinema Renova, want het was al kwart over elf. Potdicht! Alle cadetten weg! Geen onderofficieren te bespeuren! Wat nu gezongen? We hadden ons laten verlokken door een "seks"film en ons laten opsluiten in cinema Eldorado, het Goudland, waar we als in een muizenval, een onvergulde, gevangen hadden gezeten en te laat waren gelost.

"Ik zal tegen de kapitein uitleggen dat ik over en weer naar huis geld ben gaan bijhalen, vermits ik in Lier woon en dat jij als mijn kameraad meegegaan bent om je voor te stellen aan mijn ouders en dat we zijn blijven eten en te lang gepraat hebben." Aldus mijn voorstel. We beraadslaagden hier even over, maar vonden het uiteindelijk niet zo'n briljant idee.

Toen liep de filmzaal aan de overkant van cinema Renova leeg. De vertoning van "En eeuwig zingende bossen" (kinderen toegelaten) naar het eerste boek uit de trilogie "Het geslacht Bjørndal" van de Noorse schrijver Trygve Gulbrandsen in de Variété, was afgelopen. (Deze film zou ik pas jaren later in dezelfde bioscoop bekijken. Ook de twee vervolgfيلمs "Winden waaien om de rotsen" en "De weg tot elkander". Maar tot op heden ben ik er niet in geslaagd de trilogie in boekvorm te verslinden.)

"Ha!" riep ik uit, "we zullen de kapitein wijsmaken dat we naar die film gaan kijken zijn met de bedoeling om daarna tijdig terug te keren naar onze groep in de Renova. Dat we geen zin hadden in "De muis die brulde". Eerst en vooral wierpen we onze "seks"kaartjes weg en haastten ons naar de kazerne, gejaagd door de wind en in onze gedachten achtervolgd door een te hete brullende muis die uit eeuwig zingende bossen was weggelopen.

Evenals voor cinema Renova stonden we ook voor kazerne Dunglehoff voor gesloten poorten. Ik belde aan en vermoedelijk de korporaal of onderofficier van wacht of iets dergelijks opende de deur in de poort. "Hazo! Ik moest naar jullie uitkijken," zei hij doodgewoon, "ga maar naar het lokaal van de onderofficieren. Chef Van Camp verwacht jullie daar." Het was niet waar! Tot het einde van het schooljaar moest hij ons kwellen, deze

bloedzuiger. Niets aan te doen en met lood in onze schoenen trokken we onze blijkbare ondergang fatalistisch tegemoet. We presenteerden ons zoals voorgeschreven, maar tot onze stomme verbazing leek Van Camp in opperbeste stemming. Was "De muis die brulde" hem zo bevallen? Hij was driebandbiljart aan het spelen met enkele collega's en blijkbaar aan de winnende hand. "Zo schavuiten," zei hij op minzame toon, "waar hebben jullie gezeten? En durf niet te liegen, hoor!"

Ik stamelde onze overeengekomen verklaring en Stickens knikte heftig om dat relaas te bevestigen.

"Zozo, cinema Variété," herhaalde Van Camp, thans met ijzige stem als een brullende bevroren muis, terwijl hij ons met zijn betonnen blikken doorboorde. Wij wisten niet waar kijken en dachten dat voor ons het laatste oordeel aangebroken was en dat we zouden verbannen worden naar eeuwig brandende bossen.

Maar plots grinnikte hij: "Juist! Ik heb jullie zelf zien binnengaan in die cinema. Jullie wisten niet dat ik jullie ongemerkt gevolgd was, nietwaar? Haha! Om aan mij te kunnen ontsnappen, moeten jullie veel vroeger opstaan, kereltjes!" En vol trots draaide hij zich naar zijn collega's die nadrukkelijk stonden te knikken en te grinniken.

Onze mond viel open. Wist hij echt niet waar wij werkelijk gezeten hadden of speelde hij met ons een sinister spelletje? Of vond hij onze uitleg aanvaardbaar? Zou het ook mogelijk zijn dat Van Camp ons deels wou sparen? Dat hij genoeg nam met de aangifte van de voor ons die avond niet toegelaten familiefilm i. p. v. de door ons genoten en volstrekt verboden "seks"film door te geven? Het zou ook kunnen dat hij ons in de inkomhal van cinema Variété had zien staan, want daar hadden we nog heel even de filmfoto's bekeken voor we naar cinema Eldorado liepen, zodat hij misschien de indruk had gekregen dat we de zaal van de Variété effectief waren binnengestapt om naar "En eeuwig zingende bossen" te gaan kijken. In ieder geval de wonderen waren misschien de wereld nog niet uit!

We konden beschikken nadat Van Camp nog aan zijn commentaar had toegevoegd dat ons morgen zou meegedeeld worden welke sancties er zouden volgen van hogerhand wegens ons wangedrag. Zo! Dat was voorlopig dat! Afwachten maar!

In mijn cadettenbed lag ik nog even te prakkeseren over de voorbije filmavond en aanhangsels. Ook dacht ik terug aan de lessen over burgerlijke etiquette, altijd gegeven door kapitein Waer zelf in hoogsteigen militaire persoon waarin hij er streng op hamerde dat we, als leerlingen van een school, de cadettenschool, in geen geval misbruik mochten maken van ons uniform. Bijvoorbeeld door geüniformeerd cafébezoek of door in tenue filmvoorstellingen te bekijken van verdacht allooi. Wij hebben hem toen niet gevraagd of hij daar misschien een tekeningetje wou bij maken. Ook beweerde de kapitein dat we het principe "dames eerst" altijd moesten toepassen, behalve als de vrouw in kwestie een trap wou opgaan. Dan moesten of mochten we haar niet laten voorgaan. We durfden niet te grinniken en ook hier ontbrak een tekeningetje ter verduidelijking. Maar die vrouwelijke trapkwestie ... dat is een ander verhaal!

In ieder geval was die dag in mijn geheugen gegrift als “De avond van de drie cinema’s” te onthouden met het geheugensteuntje “De te hete vrouwtjesmuis die brulde in de eeuwig zingende bossen”.

Uiteindelijk kwam het erop neer dat we niet mochten deelnemen aan het programma van bezoeken en uitstappen dat voorzien was voor het einde van het schooljaar en dat we de kazerne niet mochten verlaten, terwijl het tweede en derde jaar erop uittrok. We hielden bijgevolg onvrijwillig het eerste jaar gezelschap dat ook binnenbleef. Niet wegens sancties, maar om zich voor te bereiden op de toelatingsexamens voor de Koninklijke Militaire School (KMS) in Brussel.

Eigenaardig was dat we niet op het rapport van de kapitein of eventueel dat van de kolonel hadden moeten verschijnen, want het is een officier die aard en grootte van de tuchtstraffen bepaalt en niet een onderofficier. Bovendien hadden we ons niet kunnen verdedigen, maar we waren allang blij dat het hierbij bleef. Alhoewel, het venijn zat in de (muizen)staart, zoals zou blijken bij de prijsuitreiking. Een soort premie voor goed gedrag van enkele duizenden frank, wat in die tijd veel geld was, en die aan iedere cadet werd toegekend die in de loop van het schooljaar geen zware tuchtstraf had opgelopen, werd ons, Stickens en ik, onthouden.

Voor zover ik me herinner werd ons die beslissing meegedeeld door afdelings-adjutant Tibax, onze CSM. Of was het opperadjudant Boels, de RSM die de reizende cadetten moest vergezellen en een lijst bezat van de deelnemers?

Daar zaten we nu te koekeloeren. We kregen wat onnozele karweitjes uit te voeren, zoals gebruikelijk in het reguliere leger, maar aangezien we geen miliciens waren, wisten de weinig aanwezige beroepsmilitairen in feite niet goed wat ze met ons moesten aanvangen.

We hadden zelfs de wapens die al geolied en wel in de wapenrekken stonden, wachtend op de laatste schooldag en daarna het nieuwe schooljaar, opnieuw moeten behandelen met geweerolie (afgedankte Engelse LEE-ENFIELD Nr.4-repeteergeweren gebruikt voor het drillen van de retoricacadetten en dit uitsluitend voor defilés en nooit om er mee te schieten), maar hiermee konden ze ons natuurlijk geen ganse week of nog langer onledig houden. Het deed me denken aan een put graven uitsluitend met de bedoeling om hem te vullen. In de praktijk trachtten we dan maar zelf de resterende tijd zo aangenaam mogelijk door te brengen.

Op een bepaald moment stond ik met Stickens achter onze kapel te praten, maar niet over koetjes of kalfjes, maar over katten en muizen. Om de tijd te verdrijven besloten we ieder karamellenverzen te verzinnen over onze bloedeigen kat naar een idee van Stickens.

Stickens begon zodra hij voldoende inspiratie had verzameld:

“Onze kattin Pluisje
vangt iedere dag een muisje.”

Ik had wat meer inspiratie bij elkaar gescharreld om ode te brengen aan mijn kat en startte met mijn "meesterwerk":

"Onze kater Tarzan

Ja, die kan er wat van.

Die lust zowel muizen als kattinnen.

De muisjes eet hij op en de (kattinnen doet hij binnen.)"

Toen kwam ik met het idee om Stickens te leren walsen, alhoewel ik absoluut geen danser was. Waar zou ik het geleerd hebben?! Maar ik maakte Stickens wijs dat ik had leren walsen van en met een zekere Yvonne.

"Wie is Yvonne?" "Yvonne is mijn levensgeheim. Een soort beroepsgeheim!" We zwegen er verder over en zagezegd, zo gedaan. We pakten elkaar vast en begonnen te zwieren voor onze kapel, meer op elkaars tenen trappend dan wat anders en we hadden geweldige lol, want we zongen nog zachtjes ook om op een melodie de maat te kunnen houden. Meer bepaald "In de Jordaan ben ik geboren", een smartlapachtig volkslied van de Nederlandse charme- en volkszanger Johnny Jordaan.

Plots hoorden we iemand zeggen: "... en dat zijn nu onze twee cinefielen. Ze rennen van de ene filmvoorstelling naar de andere, zelfs zonder toelating. Kunnen de heren zich amuseren?" Het was voor zover me bekend onze enige reserveluitenant die samen met de ietwat kleur- en ziellose, of minstens onbezielde, maar nog niet ontzielde aalmoezenier de hoek kwam omgedraaid. Wij stopten verward gapend met onze walspogingen, grijnsden en groetten. Het kapelkoppel groette terug en daar stonden we nu met vier te staren in de blakende zon.

"Ik zie dat jullie je vervelen. Er moet een chauffeur even iets gaan ophalen niet zo ver van de kazerne. Als jullie graag meerijden als begeleiders ... of rapen jullie liever sigarettenpeuken en papiertjes op van de erekoer zoals in 't echte leger?" We kozen het eerste alternatief, trouwens de erekoer lag er bijna maagdelijk bij. We zaten vooraan, naast de korporaal-chauffeur, en weg waren we met de vrachtwagen. Nu ben ik wel vergeten waar we naartoe gereden zijn en welke vracht we achteraf vervoerden, maar wel herinner ik me dat ik onderweg bij de terugtocht aan de korporaal, een zwijgzaam type, vroeg of hij geen dorst had, gezien de hevige hitte. "Daar op die hoek is een café met open deur," maakte ik mijn alweer goede bedoelingen volkomen duidelijk.

"Jij denkt zeker dat ik tijdens de dienst met twee gestrafte cadetten pinten ga drinken in een café nabij de kazerne. We zouden nogal een post pakken als we daar een pot pakken. Daarbij ik ben een geheelonthouder." Dat was het langste dat hij tijdens de ganse rit totnogtoe had gezegd.

"Ik ben als eens dronken geweest," antwoordde ik fier, "maar ik zal nu geen alcohol drinken." "Ja, het is een geval van overmacht," kwam Stickens uit de hoek, "we sterven van de dorst."

“Ik ben niet van plan mijn korporaalsstrepen kwijt te spelen door de schuld van twee uitgedroogde cadetten. Daarbij binnen tien minuten zijn we terug in de kazerne. Maar als jullie willen, mogen jullie wat koffie drinken uit mijn drinkbus.”

Wij bedankten voor de eer en bekeken elkaar mismoedig en vooral dorstig en de chauffeur misprijzend. Wat een tegenslag! Op zwier met een geheelonthouder, terwijl beroepsmilitairen bekend staan als zuipschuiten! Blauwzwart en half verstikt door gebrek aan laving werden Stickens en ik teruggevoerd naar ons ballingsoord en daar veilig en keurig en vooral nuchter en uitgedroogd afgeleverd door die onkreukbare, plichtsbewuste, maar uitsluitend koffiobeluste chauffeur. De tocht in de helse hitte van de cabine van de legervrachtwagen was voor ons meer een bijkomende straf dan een gunstmaatregel gebleken. We waren beter blijven “walsen” en “zingen” in de schaduw van de cadettenkapel, maar ja, onze met “zang” begeleide “dans” was abrupt onderbroken (een soort coïtus interruptus, gezien onze zweterige omstrengeling). We waren in het nauw gedreven door de militaire en kerkelijke overheid en onschuldig tijdelijk verbannen buiten de kazerne, ons oorspronkelijk verbanningsoord.

Enfin, we hadden nu toch ook een uitstap gedaan en dat in een legervrachtwagen en niet in een stomme burgerautocar, zoals de andere cadetten van het tweede en derde leerjaar!

Algemeen beschouwd. Onze oorspronkelijk sterk overdreven grote zorgen bleken achteraf slechts muizenissen. Alsof een olifant een muis had gebaard i. p. v. de verwachte mastodont. De militaire TOMS hadden de JERRY-cadetten niet kunnen vernietigen. En sinds wij de film “De muis die brulde” volledig hebben kunnen bekijken en bewonderen, koesteren wij hem als een witte muis en waarderen hem als een Mickey Mousefilm.

Lier, 1 april 2014

PIERRE CUYPERS